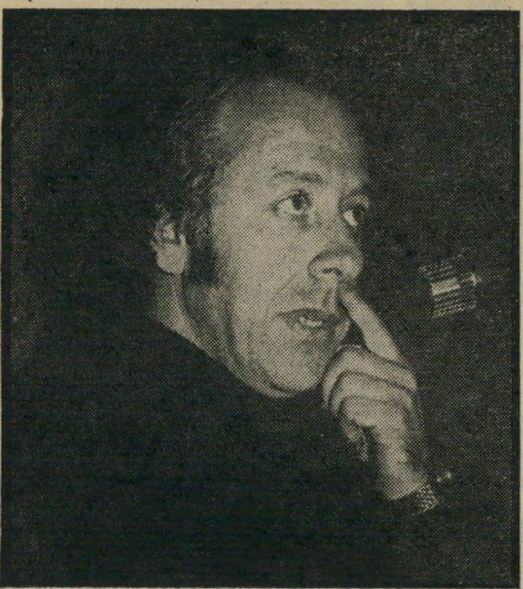

על המישמר" דוהר ימינה

קצ' לדמוקרטיה בארץ. מה שעושה עמוס קינן במאמרו הוא חשבון נוקב עם ממשלת רבין, על שאינה מקדמת אותנו לקראת השלום על-ידי הגשת תוכנית שלום ריא-לית, ועל כישלונותיה בשטחים שונים.

המאמר של קינן, שעליו התנפל „על המישמר“, לא היה אלא זקת-כאב כנגד אותה ממשלה, המחסינת במשך חודשים להתחיל בעניין קדום, המאשרת עריכת עזדה פרובוקטיבית בשטחים, המנהלת מדיניות עיוורת ומסוכנת ביחס לערביי ישראל בנושא ההפקעות בגליל. אולם עורך „על המישמר“ המייצג, ככל הנראה, את הימין שבימין במפ"ם, התנפל על עמוס קינן ואף יעץ לו להצטרף לליכוד: „מותר לו, לעמוס קינן להתנגע לשינוי שיבוא עם עלות בגין לשליטון. אך מוטב שיסיר מעצמו את התחושת השמאלנית המהפכנית, ויחדל להציג את עצמו כמצפונה של ישראל. יצטרף נא לליכוד ויעזור להגשים את חזונו, חזון שילטון הליכוד, הלכה למעשה“.

לא היינו מגיבים על המאמר ב„על המישמר“, איל-מלא היינו עדים לתהליך מדאיג בעיתון זה, השותק ומגמגם כאשר מצפים לתגובתו בנושאים שונים, כמו אלה הנוגעים לזכויות האדם, למשל. והרי בראש עיתון זה מופיעה חסיסה „לאחיות עמים“, אלא שזו נשכחת כאשר צעירים ערביים נקטלים בגליל, וילדים ערביים נורים בשטחים.

במקום לתקוף את עמוס קינן וחבריו, מוטב היה ל„על המישמר“ אילו היה מדפיס מאמרים המתריעים על הפתיחה הפזיזה באש על ערבים משני עברי הקו הירוק, ואילו הוקיע את ביקור ראש-ממשלת דרום-אפריקה בישראל. חיפשו — ולא מצאו — מאמר ראשי בעיתון זה בגנות הביקור השערורייתי. מצאנו, לעומת זאת, בגיליון מה-11.4, תגובה לא-חיתומה על הביקור, פושרת ביותר, שלא היה בה אפילו שמץ של הסתייגות מביקורו של הארכיבישוף מדרום-אפריקה. נכללה בו אפי-לו קריאה, „לפיתוח היחסים הבינלאומיים“ עם פר-טוריה.

אם קיימת סכנה למישטר הדמוקרטי בארץ, הרי היא מצויה לא בימין אלא ב„בעלי מצפון“ (המרכאות במקור), שמתקשטים בנוצות שמאלניות. נחשו מיהו שהעלה עיון זה, שהופיע במישרת מאמר שהוכתר במילה „המשינאים“, והוקדש להתקפה טוטאלית על עמוס קינן ומאמרו ב„ידיעות-אחרונות“ (כותרת-המישנה של המאמר היתה: „יפי הנפש“, דוגמת עמוס קינן, עוסקים בהשנאה טוטאלית של המציאות בארץ“)? האם כתב זאת הרב לוינגר מגוש-אמונים? האם כתב זאת משה שמיר ב„מעריב“? או אולי ח"כ היים לנדאו? לא. האכסניה שבה הופיע המאמר היא „על המישמר“ מיום 19.4, והכותב הוא עורך ביטאונה של מפ"ם.

לא היינו מתעקבים על מאמר זה, אילמלא היה אחד משורה ארוכה של מאמרים וכתבות, המעידים כי ביט-און מפ"ם מרחיק לכת ימינה הרבה יותר מן האגף הימני של המפלגה. במקום לנהל מערכה ללא-הרף, בכל גיליון וגיליון, נגד אלה המסכנים את הדמוקרטיה, כנגד „גוש אמונים“ ותומכיו הגלויים והסמויים בממ-שלה, פירסם „על המישמר“ התקפה אישית נגד עמוס קינן, בועז עברון וחבריהם מ„ידיעות אחרונות“, דווקא ביום שבו נסתיימה הצעדה השערורייתית של „גוש-אמונים“.

במקום להיאבק ללא-הפוגה באלה הגוררים אותנו תהומה, מצא עורך „על המישמר“ לנחוק, דווקא בשעה קריטית זו, „לאזן את הקו“ על-ידי התקפות על עמוס קינן וחבריו. מאמר נגד גוש-אמונים, ובאותו גיליון — מאמר אחר כתוב בסנינון ארסי, נגד „המשינאים“ של „ידיעות אחרונות“, ברוח הביקורת הימנית השוטפת את הארץ והמנסה להציג את קינן וחבריו כבוגדים.

אין טעם להתווכח עם האשמות „על המישמר“, כי מטרתו של קינן היא כשירתו של הד"ר הרצל רוזנבלום, להפיל את המערך ולהעלות את בגין לשליטון, ולשים

קוראים לא-מעטים של „על המישמר“ שואלים: מדוע עיתון זה צריך להיות פחות „יוני“, מ„דבר“? מדוע צריך עורך „על המישמר“ להיות היחידי מכל העשיות הר-בות של חברי הוועדה הפוליטית של מפ"ם, המגיש עירעור על חתימתם של 11 חברי מפ"ם בשולי מינשר „המועצה הישראלית למען שלום“?

„על המישמר“ מאשים את קינן בסיוע לעליית הימין. האמת היא ש„על המישמר“ צועד ימינה בהירה, כש-ה„יונים“ במיפלגה זו רואים — ומחרישים.

אמוון קפליוק, ירושלים

מירשם לקיפאון מחודש

לחבל בזכותו להגדרה עצמית לצד מדינת-ישראל. אולם יש לשאול את הפרופסור אבינרי, ואת המ-מונים עליו, אם אומנם עובדים הדברים כיום, בכל הנוגע לקבלת עובדת קיומה של ישראל וזכותה להתי-קיים „בתוך גבולות מוכרים ובטוחים“, באותה נקודה שבה עמדו לפני 10, 20 ו-30 שנה. במישור זה, הדברים אינם סטאטיים בשום פנים ואופן. בעמדה הערבית (או, ליתר דיוק, בעמדותיהן של מדינות ערביות מסויימות) חלו, במרוצת הזמן, תהליכי שינוי ברורים ומובהקים, בכיוון חיובי בהחלט. מצריים, ירדן, לבנון ובצורה פחות מחייבת — גם סוריה, קיבלו על עצמן את החלטת מועצת-הביטחון 242 על כל סעיפיה, לרבות אלה המ-דברים על זכות קיומן הריבוני והבטוח של כל מדינות האזור. מנהיגי אותן ארצות (גם בהתבטאויות פומביות כל פי נ פ נ י ס), לא הותירו מקום לספק כי הם מבינים ומקבלים שהגדרה זו כוללת גם את מדינת-ישראל (ללא תוספות ושיפוצים).

התעלמותו של הפרופסור אבינרי מתהליכים חיר-ביים אלה, ומשמעותם הברורה, אומרת דרשני — אם לנקוט לשון המעטה.

כאן, בוודאי, יאמר הגאון הישראלי המצוי: אין אני מהרשם כל-עיקר מכך שסאדאת, או חוסיין, מו-כנים בטובם להכיר בעובדת קיומה של מדינת-ישראל. המנהיגים הערביים נתבעים להכיר בזכותו של העם היהודי למדינה לאומית ריבונית. עד בואו של אותו מיפנה מייחל, אין לתהליכי-השינוי בעמדה הערבית כל משמעות.

אכן, צרה צרורה היא שאין עמיערב והנהגותיהם סבורים, שהתחיהם הלאומית היהודית וכינונה של מדינת היהודים, הם הדבר הנפלא ביותר שעשוי היה לקרות להם ביום מן הימים. צרה צרורה היא שתפיסתם את ההיסטוריה של האזור בעת החדשה איננה עולה בקנה אחד עם זו של התנועה הציונית ומדינת-ישראל... אכן, מה שעומד כיום על הפרק איננו השלמה אידאולוגית בין שתי התנועות לאומיות יריבות. בתוני זמנו אין לשלם שום סיכוי. מה שעומד כיום על הפרק הוא הצלחה מצויאית, מעשית, פראג-מאטית, בין הנהגות לאומיות המוכנות לקבל מציאות זו, כנקודת-זינוק למסע ארוך וסבלני לקראת דיאלוג רצוף שיבא, אולי, אי-פעם, ליוזי בריית-לבבות...

זהו, כמדומני, המירב שניתן להשיגו בעת הזאת. כל ניסיון לתפוס מרובה, מעבר לאפשרי בשלב הנתון, אינו אלא מירשם ואלבי למדיניות שלישית, בנוסח „הכל — או לא-כלום“.

מדינת-ישראל יש „קיון“ — תחליט, הסברתית ומעשית, את עוצמת הטיעון הישראלי. הגיעה העת לבחון, באומץ ובישר-לבב, אם פחד זה מבוסס ולמוצדק, או שמא הוא-עצמו מחוזה מחסום בלתי-עביר לכל יוזמה ישראלית פוריה להחלשת העוינות הערבית, ולצמיחת דיאלוג בין שתי התנועות הלאומיות.

על רקע הנאמר לעיל, יש לבחון את דבריו של הפרו-פסור אבינרי, כי סוגיות הפלסטיניים והשטחים המוחז-קים הן בעלות חשיבות מישנית, נוכח „אי-יכולותם של הערבים להכיר בזכותו של העם היהודי למדינה משלו“. אילו גם ניתן היה לקבל את קביעותיו של המנכ"ל כאמת האחת והשלמה (ואין זה כך, בשום פנים ואופן), עדיין חייבת להישאל השאלה, האם ממשלת ישראל רואה במצב-עניינים אשר כזה נתון סטאטי שאינן ניתן לשינוי, או שמא ביכולתה, או אף מחובתה, לפעול לתזוזה מן הקיפאון.

היות שביסוד הסיכסוך מונח, לדיברי אבינרי, „חסי-רוב הערבי“ (והוא בלבד), הרי שבמשתמע לא ישנו מחוותיה של ישראל ועמדותיה המדיניות בסוגיות הפלסטיניים, השטחים המוחזקים וכיו"ב כחואזיה, כל עוד ה„סירוב“ בעינו עומד.

שלמה אבינרי עצמו גרס, בעבר לא-כדי-כך רחוק, כי ישראל חייבת לפעול למען חורדת פרופיל הסיכסוך. ישראל איננה כה מיסכנה וחיזלת-אונים במישור זה, כפי שיש המנסים להציגה. בכל הנוגע לחורדת מתח העוינות, ויצירת מיקדמה נוחה יותר לשלבי-ההידברות הבאים בין ישראל לשכנותיה הערביות, יש הבדל מכ-ריע בין ישראל המיישבת, אינטנסיבית, את השטחים הכבושים תוך נישול תושביהם, לבין ישראל הנמנעת מלעשות זאת, ומכירה בריבונוג הערבית על שטחים אלה, המייודעים להחזקה לריבוני הלגיטימי במיסגרת הסדר-השלום; בין ישראל המתעלמת בעיקבות מן היישות הלאומית הפלסטינית, לבין ישראל המקבלת נתון לאומי זה ומסייעת לעיצוב כלים ממלכתיים לשם יישוב ריבוניותו.

באיו ישראל מעוניין הפרופסור אבינרי? — שתיתקו, דומני, מדברת בעד עצמה.

יש מידה רבה של סימליות בכך, שבאותו יום עצמו שבו פורסמו ברבים דיברי הפרופסור אבינרי, בטכס הענקת התעודות, נתפרסם בעיתון „הארץ“ מאמר מאת ח"כ-הליכוד הפרופסור משה ארנס. הדימוין בין טיעונו העיקריים של הפרופסור ארנס, לבין אלה של הפרופסור אבינרי — מדהים ממש.

מנכ"ל מישרד-החוץ תרם, בדבריו, תרומה משמער-תית ל„ליכוד הלאומי“ של עם-ישראל, ליכוד הנשנן בעיקרו על המכנה-המשותף הנמוך של צידקנות רעיונית ואי-עשייה מדינית. תרומתו לפיתרון הבעיות הלאומיות הממשיות בתחום המרכזי של חיינו היא, למרבה הצער, רדודה למדי, אם לומר שלילית.

יוסי אמי"ת, גבולות